

(תשובה)

פרשת האזינו

א. נסה לחלק את השירה לפסקאות וקרא בשם (במשפט קצר) לכל פסקה!

ב. פסוק ה': שחת לו לא בניו מומם.
 רש"י, רשב"ם, דעת זקנים מבעלי התוספות, ספורנו, אברבנאל, באור, שד"ל.
 העתק את הפסוק שבע פעמים וסמנו בסמני פסוק אליבא דכל אחד מהפרושים הנ"ל!
 הוסף בכל פעם בסוגרים אחרי המלה "לו" את שם העצם שאליו היא מוסבת!
 דעת זקנים מבעלי התוספות: כלומר אם שחת האדם מעשיו ועושה רשע, לא לו
 ההשחתה, שהרי הוא אינו נפסד, אלא לבניו מומם, כדכתיב: האותי הם
 מכעיסו... הלא אותם למען בשת פניהם (ירמיהו ז' י"ט). וכן תרגם אונקלוס.
 וקסיה לרב ר' משה מפונטרס "א דלפי זה היה לו לכתב "שחת לא לו" הראשון
 בא' והיני בוא'ו, לכן פירש: שחת לו לא בניו מומם - מום שלהם הוי ש
 שהקב"ה יומר עליהם כי לא בניו הם עשחוסאיין; וכן אמר הושע כי היא לא
 אשתי והם לא בני כי בני זנונים המה.
 אברבנאל: ... ואפשר לפרש עוד שהיא שאלה ותשובה. יאמר: האם יחשב
 שברשעתו יטחית לה' ית', חלילה לו מזה. כי הם המשחיתים לעצמם ולא להקב"ה.
 על דרך (איוב ל"ה) ורבו פשעיך מה תעשה לו... ואין ההשחתה אליו יתברך,
 כי הם משחיתים בעצמם, שלא יהיו בערך בנים וזה מומם.

באור: ... וכך שיעור הכתוב: שחת לו? דרך שאלה. וכי לו שחת מום של בניו?
 לא, אין הדבר כן, כי אם בניו בעצמם שחת מומם, ויהיה "שחת" מושך עצמו
 ואחר עמו וכן "מומם". כאלו אמר: שחת מומם לו? לא, בניו שחת מומם.
 והטעם כמו "אט חסאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו" (איוב ל"ה).
 כל חסאת ה' וכל מרים לא יטילו מום בפעל ה' כי הוא תמים אבל משחתם בהם
 מום במ.

שד"ל: אחר שאמר הצור תמים פעלו, הזכיר טענת ישראל בימי הרעה שהם
 מכחישים זה ואומרים כי מומם אינו להם, אלא לו. שחת - שם דבר, כמו משחת,
 והוא בפלס (= משקל) "לי נקב ושלם" (פסוק ל"ה). והכוונה: מומם יחשב מום
 לו, ולא לבניו, כי מאחר שהם בניו היה לו להצילם מכל רע, ומפני שאינו
 מציל אותם, הם עוזבים עבודתו; כטעם "הן אתה קצפת ונחסא" (ישעיה ס"ד)
 ומשה צועק ואומר להם: דור עקש ופתלתל, הלה' תגמלו זאת, לדבר ולחשב
 עליו זאת, לשום אותו סבת חרע, תחת אשר היה לך מקור כל הטובות -
 והנה מאמר שחת לו לא בניו מומם אינם לדעתי דברי משה, אך הם טענת העם,
 ועל השירה לכך נאמרה, לבטל הסענה הזאת. - וזה אמנם מנהג מצוי בשירי
 הקדש להביא דברי אחרים בחשמת מלות "יאמר פלוני". כגון (תהלים פרק ב'):
 יתיצבו מלכי ארץ (ויאמרו) ננתקה... ישעיה ג': כי יתפס איש באחיו
 (ויאמר) שמלה לך....

- ג. פסוק ז'. רש"י ד"ה בינו שנות דור ודור עד ודור המבול ששפם.
 1. כמה נוסה רש"י בפרושו מדרך הפסוק?
 2. הידועים לך עוד פסוקים בה מפרש רש"י כפל מלים בדרך זו?

- ד. פסוק י': רש"י רמב"ן ד"ה ימצאהו בארץ מדבר; ד"ה ונתהו ילל יסמון.
 1. כמה שונים רש"י ורמב"ן זה מזה בהבנת החלק הראשון של הפסוק?
 2. מה הן הוכחות רמב"ן נגד רש"י?
 3. מה אלץ את רש"י לפרש כמו שפרט?
 4. מי מן המפרשים הולך בפירוט פסוק זה בדרך רש"י ומי בדרך רמב"ן.

- ה. מה קשה למפרשים בפסוקים הבאים?
 1. להשב"ם י' ד"ה ימצאהו
 2. " " כאישון אינו
 3. לראב"ע י"א " יפרט כנפיו
 4. לרמב"ן כ"ו " אטביתה מאנוס

ומה בינו לבין הרמב"ן?
 עד "וזי פרושו".
 עד ולא נחשב לעם ואומה כלל. ומה
 מאלצו לפרש שדוקא על יהודה ובנימין
 ידבר? (להבנת דבריו קרא רמב"ן
 ד"ה אפאיתם)
 מהו שרש אגור לדעתו ואין אפשר
 לפרשו בדרך אחרת?

- ו. כ"ז רמב"ן ד"ה אטביתה מאנוס זכרנו עד בנימ לא יסקרו.
 1. כנגד איזו דעה מוטעית בהבנת פסוק זה נלחם כאן הרמב"ן וכמה הוא
 סותרה?
 2. הבא עוד פסוקים בתנ"ך (נוסף על במדבר י"ד המובא בדבריו) שעלולים
 לסעות בט והמתבארים ע"י דברי הרמב"ן כאן!

הרוצה להמשיך בלמוד פרשת השבוע ע"פ שאלוני נחמה לשוביץ גם בשנת תש"ג,
 יודיע על כך למר יעקב אשכנזי, ירושלים, רחוב אנטיקו-ספרות.